

تحقیقی

رابطه شاخص‌های تغذیه‌ای و ابتلاء به سرطان کولورکتال در استان گلستان

دکتر عباسعلی کشتکار^۱، دکتر شهریار سمنانی^۲، دکتر غلامرضا روشندل^{۳*}، دکتر مریم ابومردانی^۴، دکتر نفیسه عبدالهی^۵

دکتر سیما بشارت^۳، دکتر عبدالوهاب مرادی^۶، خداپردی کلوی^۷، صبا بشارت^۸، هانیه سادات میرکریمی^۹

۱- اپیدمیولوژیست، استادیار دانشگاه علوم پزشکی گرگان، مرکز تحقیقات گوارش و کبد گلستان. ۲- فوق تخصص بیماری‌های گوارشی و کبد، دانشیار گروه بیماری‌های داخلی دانشگاه علوم پزشکی گرگان، مرکز تحقیقات گوارش و کبد گلستان. ۳- پزشک عمومی، پژوهشگر، مرکز تحقیقات گوارش و کبد گلستان. ۴- دکترای تخصصی تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی گرگان. ۵- دستیار بیماری‌های داخلی، دانشگاه علوم پزشکی ایران. ۶- دکترای تخصصی ویروس‌شناسی، دانشیار گروه میکروبی‌شناسی و ویروس‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی گرگان، مرکز تحقیقات گوارش و کبد گلستان. ۷- کارشناس ارشد هماتولوژی، عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی گرگان، مرکز تحقیقات گوارش و کبد گلستان. ۸- دانشجوی کارشناس ارشد مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۹- کاردان علوم آزمایشگاهی، مرکز تحقیقات گوارش و کبد گلستان.

چکیده

زمینه و هدف: سرطان کولورکتال سومین بدخیمی شایع در دنیا محسوب می‌شود. امروزه ارتباط نزدیکی بین سرطان کولورکتال و بعضی عادات فردی نظیر شیوه زندگی و رفتارهای تغذیه‌ای مشخص شده است. این مطالعه به منظور تعیین رابطه شاخص‌های تغذیه‌ای و ابتلاء به سرطان کولورکتال در استان گلستان انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه مورد - شاهده روی ۴۷ بیمار مبتلا به سرطان کولورکتال که بیماری آنان در سال‌های ۸۴-۱۳۸۳ تشخیص داده شده بود و ۴۷ فرد سالم در استان گلستان در سال ۱۳۸۵ انجام شد. برای هر یک از افراد مورد مطالعه پرسشنامه‌ای حاوی اطلاعات دموگرافیک و تغذیه‌ای (FFQ) تکمیل شد. برای مقایسه نسبت‌ها از آزمون کای اسکوئر استفاده شد.

یافته‌ها: در هر یک از دو گروه ۴۰٪ در صد افراد زن و ۵۹٪ در صد مرد بودند. انحراف معیار و میانگین سن گروه مورد و شاهد به ترتیب $52/4 \pm 13/1$ و $52/1 \pm 13/1$ سال بود. میزان انرژی مصرفی تام بیشتر از $1837/5$ کیلوکالری در روز با بروز سرطان کولورکتال ارتباط معنی‌داری داشت ($OR: 3/8$ ، $CI 1/2-11/3$ ، 95 درصد). میزان ابتلاء به سرطان کولورکتال در افرادی که روش پخت غذا در اغلب آنها سرخ کردن بود؛ بیش از سایر گروه‌ها دیده شد ($OR: 3$ ، $CI 0/8-11/1$ ، 95 درصد). مصرف چربی در مقادیر بالاتر از $118/5$ گرم در روز خطر ابتلاء به سرطان کولورکتال را $6/5$ برابر نسبت به سایر الگوهای مصرف چربی افزایش داد ($OR: 28/8-11/5$ ، 95 درصد). بین مصرف سبزیجات و ابتلاء به سرطان کولورکتال ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که افزایش انرژی مصرفی تام، چربی بالا و پخت به روش سرخ کردن، نقش موثری را در ابتلاء به سرطان کولورکتال در این منطقه دارد.

کلید واژه‌ها: سرطان کولورکتال، شاخص‌های تغذیه‌ای، استان گلستان، چربی، انرژی مصرفی تام

* نویسنده مسؤول: دکتر غلامرضا روشندل، پست الکترونیکی: roshandel_md@yahoo.com

نشانی: گرگان، بلوار پنجم آذر، کوچه آذر چهارم، پلی کلینیک شهیدنوی، طبقه سوم، مرکز تحقیقات گوارش و کبد گلستان، تلفن: ۲۲۴۰۸۳۵ (۱۷۱)، نمابر: ۲۲۶۹۲۱۰
وصول مقاله: ۸۷/۴/۱۸، اصلاح نهایی: ۸۸/۱/۱۶، پذیرش مقاله: ۸۸/۱/۳۱